

Kalkulacje rolnicze

Ziemniaki jadalne

Ziemniak, pyra, grula, kartofel – jak zwał tak zwał – chyba nikt nie zaneguje tego, że jest to najpopularniejsze polskie warzywo. Od wielu lat zmniejsza się areał uprawy ziemniaków w Polsce, ale postępująca koncentracja i specjalizacja produkcji przyczyniają się do wzrostu plonów tej rośliny, stąd zbiory w pełni zabezpieczają potrzeby rynku wewnętrznego oraz eksportu.

Jednym z ważniejszych sposobów wykorzystania bulw ziemniaka jest ich zagospodarowanie na cele jadalne. Uprawa ziemniaków jadalnych jest jedną z trudniejszych, ze względu na stawiane wysokie wymagania jakościowe. Ziemniaki jadalne także charakteryzują się największą zmiennością cen w porównaniu do innych kierunków użytkowania. Współczynnik zmienności cen dla tego kierunku jest bardzo wysoki i wynosi ponad 40%. Stąd poziom uzyskiwanych plonów jest czynnikiem decydującym o wartości produkcji, a tym samym o opłacalności. Wielkość plonu bulw i jego jakość są kreowane przez technologię uprawy, w tym w szerokim zakresie przez staranną pielęgnację.

Według szacunków MARS (instytucja Komisji Europejskiej zajmująca się monitorowaniem i prognozowaniem plonów) średni poziom plonów ziemniaków w UE w 2017 roku wyniósł 33,4 t/ha. Produkcja ziemniaków w UE w 2017 roku wyniosła około 62,1 mln ton. Na podstawie szacunków Głównego Urzędu Statystycznego (GUS) ocenia się, że powierzchnia uprawy ziemniaków w Polsce w 2017 roku wynosiła ponad 300 tys. ha. Plony ziemniaków natomiast oszacowano na poziomie 27,8 t/ha. Pomimo trudności ze zbiorem spowodowanych niesprzyjającymi warunkami pogodowymi produkcję ziemniaków w Polsce w 2017 roku oszacowano na około 9,5 mln t, tj. o 7% więcej od zbiorów z 2016 roku.

Ceny ziemniaków na polskim rynku nadal są niskie, a ich poziom jest dosyć mocno zróżnicowany

w zależności od lokalizacji, jakości bulw i odmiany. Na tzw. dużym hurcie ceny ziemniaków na przełomie stycznia i lutego br. wahały się od 0,40 zł/kg za towar gorszej jakości do 0,73 zł/kg za dobrej jakości bulwy o większym kalibrze. Na targowiskach średni poziom cen ziemniaków w końcu stycznia wyniósł 0,72 zł/kg, podczas gdy w końcu 2016 r. było to 0,69 zł/kg.

Spożycie ziemniaków w Polsce charakteryzuje się długookresową tendencją spadkową, niezależnie od poziomu cen na rynku. W sezonie 2016/2017

mimo znacznego spadku cen, dobrej jakości i potaniania ziemniaków względem ich podstawowych substytutów tj. przetworów ziemniaczanych i artykułów zbożowych, bilansowe spożycie ziemniaków nieprzetworzonych zmniejszyło się do 77,5 kg w przeliczeniu na jednego mieszkańca, tj. o 4,5 kg (o 5,5%) w porównaniu z sezonem poprzednim. Ziemniaki są nie tylko smaczne i uniwersalne, jeśli chodzi o ich kulinarne zastosowania, ale również zdrowe i pożywne. Niedoceniane i często uważane za zbędny składnik naszej diety ziemniaki są w rzeczywistości bogatym źródłem witamin i składników odżywczych. Choć niektórzy uznają je za przyczynę przybierania na wadze bądź za np. relikwii czasów, gdy nie można było kupić np. komosy czy też ryżu brązowego, ziemniaki naprawdę warto jadać.

Tabela zawiera kalkulację uprawy 1 ha ziemniaków jadalnych według cen brutto ziemniaków i środków do produkcji z października 2017 r. opracowaną na podstawie publikacji „Kalkulacje Rolnicze” wydanej przez KPODR w Minikowie.

Kalkulacja uprawy 1 ha ziemniaków jadalnych przy różnych poziomach intensywności

Lp.	Poziom intensywności Wyszczególnienie	Niski 200 dt/ha	Średni 250 dt/ha	Wysoki 300 dt/ha
A	Wartość produkcji	10 130	13 330	16 530
	Ziemniaki jadalne (jesień – 50 zł/dt, wiosna – 60 zł/dt, odpady – 10 zł/dt)	9 200	12 400	15 600
	JPO ¹⁾	930	930	930
1.	Materiał siewny (sadzeniaki)	1 500	1 500	1 500
2.	Nawozy mineralne	626	782	903
3.	Środki ochrony roślin	668	1 108	1 568
4.	Inne koszty ²⁾	1 280	1 600	1 920
B	Koszty bezpośrednie (1+2+3+4)	4 074	4 990	5 891
C	Nadwyżka bezpośrednia (A-B)	6 056	8 340	10 639
5.	Praca maszyn własnych	2 783	2 897	3 011
6.	Pozostałe koszty ³⁾	802	802	802
D	Koszty pośrednie (4+5+6)	3 585	3 699	3 813
E	Koszty całkowite (B+D)	7 659	8 688	9 704
F	Koszt jednostkowy (zł/dt)	38,3	34,8	32,3
G	Dochód rolniczy netto (C-D)	2 471	4 641	6 826

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Kalkulacji Rolniczych” KPODR w Minikowie

¹⁾ jednolita płatność obszarowa, płatność za zazielenienie, płatność dodatkowa

²⁾ worki – 50 kg, skrzyniopalety – 500 kg

³⁾ koszty utrzymania budynków, podatki i ubezpieczenia, pozostałe koszty

Wykorzystano materiały: IERiGŻ – PIB „Rynek Rolny”, GUS
Zofia Dymińska
Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego